

ผุด'สมัชชาเจ้าพระยา' ร่วมพัฒนาแลนด์มาร์ค2ฝั่งน้ำ

ชุมชนต้องได้รับข้อมูล
ที่ครบถ้วนว่าจะทำอะไร
กับหน้าบ้านเขา
และเขายินยอมให้ทำ
หรือไม่

> เตือนใจ ดีเทศน์

ต่อจากหน้า > 16

: ผุด

● ศักรินทร์ เข็มทอง

แม้จะเริ่มมีการลงมือดำเนินการสำรวจมาแล้วราว 3 เดือน แต่ก็ยังคงมีเสียงคัดค้านและการตั้งคำถามจากประชาชน โดยเฉพาะชาวบ้านในพื้นที่อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแผนรองรับด้านที่อยู่อาศัย เรื่องของภูมิทัศน์ พร้อมๆ กับการเรียกร้องขอให้ชาวบ้านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาเรื่องต่างๆ

เดินหน้าตั้ง'สมัชชาเจ้าพระยา'
นายยศพล บุญสม ภูมิสถาปนิกผู้ก่อตั้งกลุ่ม Friends of River (FOR) เปิดเผยว่าในขณะนี้ได้มีการยื่นให้มีการทำศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม โดยสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ(สช.) รวมทั้งยังได้ยื่นเรื่องไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ(กสม.) ให้มีการตรวจสอบผลกระทบด้วย ขณะเดียวกันยังมีการเตรียมจัดตั้งสมัชชาเจ้าพระยา ซึ่งเป็นผลจากการประชุมร่วมกันเมื่อเร็วๆ นี้ เพื่อเป็นการรวบรวมเครือข่ายในการติดตามผลโครงการดังกล่าว รวมถึงจะเอาเรื่องแม่น้ำมาเป็นประเด็นพูดคุยขยายผลถึงความเชื่อมโยงในการพัฒนาแม่น้ำโดยรวมด้วย

การเดินทางโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา หรือ "แลนด์มาร์คเจ้าพระยา" มูลค่ากว่า 1.4 หมื่นล้านบาท ที่กรุงเทพมหานคร (กทม.) ได้มอบหมายให้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) และมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.) ร่วมเป็นที่ปรึกษาสำรวจและออกแบบเพื่อพื้นที่ 2 ฝั่งแม่น้ำ พัฒนาภูมิทัศน์วัฒนธรรม ตลอดจนยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ โดยมีทั้งทางเดินและทางจักรยาน รวมทั้งสร้างสวรรค์พื้นที่สาธารณะให้ประชาชนสามารถเข้ามาใช้ร่วมกันได้อย่างเท่าเทียมกันนั้น

อ่านต่อหน้า > 13

ส่วนในพื้นที่ที่ยังคงทำงานร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยล่าสุดได้เข้าไป

พูดคุยกับชุมชนบางอ้อ หรือมีสยิดบางอ้อ ซึ่งทางชุมชนมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อจัดนิทรรศการเผยแพร่วิถีชีวิตของเขา และการเข้ามาของการพัฒนาจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตพวกเขาอย่างไร

นอกจากนี้เท่าที่ได้ไปคุยกับ สจล. ได้เสนอไปว่าต้องมาตั้งต้นเจตย์ของโครงการนี้กันใหม่ ซึ่งทางสจล. เองก็มีแนวคิดที่อยากจะให้ความสำคัญกับมรดกวัฒนธรรม ซึ่งคิดว่าต้องมีระยะเวลาที่มากกว่านี้ในการพิจารณา แต่ทั้งนี้ก็ต้องผ่านเรื่องไปทาง กทม. ซึ่งเป็นผู้กำหนดทิศทางว่าจะยอมรับได้แค่ไหน

"ในการเริ่มต้นควรจะต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการก่อน แต่ดูเหมือนว่า สจล. จะมุ่งไปที่รายละเอียดเลย แล้วก็ใช้ระยะเวลาที่สั้น เวลาลงพื้นที่ก็เหมือนจะมีคำตอบแล้วอยู่ในใจ"

ทั้งนี้ เท่าที่ดูการลงพื้นที่ของ สจล. ตามแบบที่มีการศึกษานำมีเรื่องของภาพรวมพื้นที่ 57 กิโลเมตร และรายละเอียดพื้นที่ 14 กิโลเมตรคู่กันไป ซึ่งมีการเข้าไปพูดคุยกับบางชุมชนแล้ว แต่แบบที่อ้างถึงนี้ ยังไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ

จึงเป็นข้อกังวลว่าจะเป็นที่ยอมรับได้อย่างไร ในเมื่อไม่ได้พูดคุยกันให้เกิดการมีส่วนร่วม และไม่มีการเปิดแบบการก่อสร้าง ซึ่งเจตย์ตั้งต้นยังไม่ชัดเจนว่าจะทำไปเพื่ออะไร ใครจะได้ประโยชน์บ้าง แม้แบบจะออกมาสวยงาม แต่ก็อาจจะไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

เมื่อถามถึงการเตรียมเคลื่อนไหวหลังจากนี้ นายยศพล บอกว่า 3 เดือนจาก

นี้ จะลงพื้นที่ชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อสร้างแนวร่วม และทำให้เห็นว่าชุมชนอาจจะไม่ได้ต้องการโครงการนี้ และเข้าไปกระตุ้นชุมชนให้ทำกิจกรรมหรือเปิดพื้นที่ให้คนภายนอกเข้ามารับรู้มากขึ้น

กสม.หนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วม

นางเตือนใจ ดีเทศน์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ(กสม.) กล่าวว่าจากการลงพื้นที่ พบว่าชาวชุมชนมีความวิตกกังวลที่ไม่ได้มีส่วนร่วมและรับรู้ข้อมูลในการดำเนินการ และไม่มั่นใจสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ ทีมที่ปรึกษาที่เข้ามารับผิดชอบโครงการ เข้ามาคุยกับชาวบ้านใน

พื้นที่ แต่ไม่มีแบบการก่อสร้างมาให้ดู ซึ่ง
ตอนนี้สิ่งที่เห็นกันและเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผล

กระทบอยู่ คือ กำแพงกันน้ำท่วมของ กทม.
มีการต่อเติมขึ้นเมกอีก 70 เซนติเมตร ทำให้
เป็นการตัดขาดระหว่างชุมชนกับแม่น้ำไปเลย

“ชุมชนต้องการที่จะมีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจว่าจะทำโครงการอะไรต่อ
หน้าบ้าน หรือหน้าหมู่บ้านของพวกเขา และ
จะต้องได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วน
ว่าจะเกิดอะไร และเขายินยอมที่จะให้ทำ
หรือไม่ และตามแผนโครงการทั้ง
57 กิโลเมตร มีการทำผ่าน 24 ชุมชน วัด
อีกนับสิบแห่ง และโรงพยาบาล ยังไม่รวม
สถานที่ราชการ ตรงนี้ถือเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้อง
รับฟังความเห็นอย่างถี่ถ้วน การออกแบบก็ต้อง
สอดคล้องกับวิถีชีวิตของแต่ละชุมชน”

เมื่อถามว่า กทม.สามารถทำทั้งนี้ได้
หรือไม่ เพราะดูเหมือนว่าจะกระทบสิทธิ

โดยรวม นางเตือนใจ กล่าวว่ายังไม่สามารถ
ตัดสินใจได้ต้องมี การลงพื้นที่สำรวจอีกครั้ง
เพื่อให้มีความชัดเจน จากนั้นจะเชิญทีมที่
ปรึกษาโครงการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
มาพูดคุยกัน

“ตอนนี้ส่วนตัวรู้สึกไม่สบายใจที่ชุมชน
ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เพราะนี่คือหลักการ
สำคัญของสิทธิมนุษยชน ยิ่งสิทธิในการ
พัฒนา ระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่อง
สิทธิชุมชน ก็คือต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม
และรับข้อมูลข่าวสารรอบด้านอย่างจริงจัง
และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอน ”

นางเตือนใจ กล่าวว่าพื้นที่ส่วนใหญ่เป็น
ชุมชนดั้งเดิมตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 และเป็น
ชุมชนที่มีการผลิตปูนแดงที่ใช้กินกับหมาก
ส่งเข้าไปถวายในวัง ซึ่งก็ถือเป็นหลักฐานใน
การแสดงความเป็นชุมชนดั้งเดิม

นอกจากนี้ยังพบโรงหล่อเตาอังโล่ ที่ถูก
เก็บรักษาไว้ มีกลุ่มช่างทำบายศรีที่ยังได้รับ
สืบทอดงานศิลปะมาจนถึงปัจจุบัน

แสดงให้เห็นว่าความเป็นชุมชนดั้งเดิม
ยังมีมาก และยังเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่
งดงามและประเมินค่าไม่ได้

ซูโบราณคดีชุมชนเข้าเก็บข้อมูล

น.ส. อัญญา สวัสดิ์ศรี รองผู้จัดการ
และโฆษกโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำ

เจ้าพระยา กล่าวว่าในการลงพื้นที่นั้น
มีการเข้าไปสำรวจผู้ได้รับผลกระทบ และใช้
ความรู้ทางโบราณคดีชุมชนเข้ามาช่วย
ในการเก็บข้อมูล มีการลงพื้นที่ไปแล้ว เช่น
ชุมชนวัดเทวราชกุญชร ย่านเทเวศร์
ส่วนเรื่องแผนแม่บท 57 กิโลเมตรนั้น
ทีมที่ปรึกษาโครงการ ในส่วนภูมิสถาปนิก

ผังเมือง กำลังดำเนินการพิจารณาว่า
แต่ละพื้นที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาไป
ในรูปแบบใดได้บ้าง มีพื้นที่ 5 ชุมชนที่
ออกแบบเพื่อไม่ให้กระทบชุมชน เช่น
วัง ทำเรือท้าวสุกรี รวมทั้งพื้นที่ราชการ ซึ่ง
เบื้องต้นมีตัวแบบร่างออกมาบางส่วนแล้ว

ในด้านผลตอบรับจากชุมชนในการ
เข้าสำรวจ ทางชุมชนมีความเข้าใจมากขึ้น
ว่าโครงการนี้ไม่ได้ทำถนนคอนกรีต ไม่ได้
ทำเขื่อนสูง และไม่ได้ทำออกมาในรูปแบบ
เดี่ยวเท่านั้น อย่างชุมชนวัดเทวราชกุญชร
เริ่มมีการพูดคุยกันแล้วว่ามีความต้องการ
อะไรบ้าง และเสนอขอออกแบบร่วม
ขณะเดียวกันเวทีประชาพิจารณ์ ครั้งที่ 2
ก็จะมีขึ้นในเดือนม.ย.นี้

ส่วนที่มีการกล่าวถึงแบบจำลอง
การก่อสร้างนั้น น.ส.อัญญา บอกว่าใน
ส่วนนั้นเป็นพื้นที่ของเอกชน ที่มีการออก
ข่าวไปว่ามีการเสนอแบบแล้ว ความเป็น
จริงทางเจ้าของที่ดินได้มากคุยกับสถาปนิก
โดยเจ้าของที่ดินอยากได้ศูนย์เรียนรู้ และ
ขอให้ช่วยออกแบบ

นอกจากนี้ทางทีมที่ปรึกษาโครงการ
พัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ได้เปิด
5 ช่องทางรับฟังความคิดเห็นจาก
ประชาชน โดยเฉพาะความเห็นจาก
ประชาชนในส่วนอื่นๆ รวมทั้งภาค
ประชาสังคมเพิ่มเติม ผ่านทางเว็บไซต์
www.chaophrayaforall.com ตู้ ปณ.90
บางซื่อ กทม.10800 เฟซบุ๊กเพจ
Chao Phraya for All หรือทางEmail :
Chaophrayaforall@gmail.com
และโทร. 091-738-6859

เปิดศูนย์ศึกษามรดกเจ้าพระยา

วานนี้ (29 พ.ค.) กรุงเทพมหานคร ได้มีการแถลงเปิดศูนย์มรดกเจ้าพระยา โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ชั้นที่อาคารอเนกประสงค์ใต้สะพานพระราม 8 ฝั่งธนบุรี โดยมี นายสกุล ท่ออินทยาน ผู้จัดการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา นายรณฤทธิ์ ธนโกเศศภูมิสถาปนิกและผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์และชุมชน พร้อมด้วยผู้บริหาร กทม. เข้าร่วม

พร้อมกับมีกิจกรรมพูดคุยกับเยาวชนอาสาสมัครรักษาดูแลเจ้าพระยา เล่น

เกมมรดกเจ้าพระยา สนุกกับโบราณคดี 3 กลุ่ม คือกิจกรรมที่ 1 "ทิวทัศน์ส่วนเรือ" ที่ชุมชนเมื่อดตคาม 1 กิจกรรมที่ 2 ภาพเก่าเล่าเรื่อง และกิจกรรมที่ 3 ร่วมกันออกแบบพิพิธภัณฑ์ชุมชน

โดยแนวคิดในการเปิดศูนย์ฯ ก็เพื่อเป็นการรวบรวมเอาประวัติศาสตร์ของแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรมประวัติศาสตร์ และเศรษฐกิจของไทยมายาวนาน แต่กระจัดกระจาย ให้มาอยู่ในที่เดียวกัน เพื่อถ่ายทอดการศึกษาและเรียนรู้